

Maa- ja metsätalousministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vesihuoltolain muuttamisesta

RAKYL 25.09.2024 § 140
142/03.00/2024

Valmistelija	Ympäristöinsinööri Hanne Turunen, puh. 044 417 4690 / hanne.turunen@savonlinna.fi
Selostus	<p>Maa- ja metsätalousministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi vesihuoltolain muuttamisesta. Esityksellä toimeenpannaan Petteri Orpon hallitusohjelman kirjausta, jonka mukaan vesihuollon toiminta turvataan ja vesivarat pidetään kansallisessa omistuksessa. Esityksellä varmistetaan ”vesi on meidän”-kansalaisaloitteeseen perustuvan ja eduskunnan päätöksen edellyttämällä tavalla lainsäädäntö, jonka mukaan vesihuoltotoiminnot tulee säilyttää kuntien omistuksessa ja määräysvallassa.</p> <p>Lausuntopyynnön mukaan esityksen keskeisillä muutosehdotuksilla mm. muutetaan vesihuoltolaitoksen määritelmää, varmistetaan velvoitteella kunnan järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen ja vesihuolto-omaisuuden säilyminen kuntien määräysvallassa, selkeytetään toiminta-aluetta koskevia kirjauksia ja liittymisvelvollisuutta, selkeytetään valvontaviranomaisten toimivaltaa sekä muutetaan vesihuoltolaitosten maksuihin ja muuhun taloudenpitoon ja omaisuudenhallintaan liittyviä säännöksiä.</p> <p>Lausuntopyyntöön liittyvä aineisto on nähtävillä verkossa osoitteessa www.lausuntopalvelu.fi. Muutetun vesihuoltolain on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2026.</p>
Esittelijä	Rakennustarkastaja Karvinen Juha
Päätösehdotus	<p>Rakennus- ja ympäristölautakunta kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena päättää antaa alla olevan lausunnon hallituksen esityksestä vesihuoltolain muuttamiseksi.</p> <p>Rakennus- ja ympäristölautakunta pitää erittäin tärkeänä kriittiseen infraan kuuluvan vesihuollon kohdalla, että lailla turvataan vesihuoltopalveluiden säilyminen kunnan omassa määräysvallassa. Lain tavoite on hyvä ja kannatettava.</p> <p>Lautakunta pitää myös vesihuoltopalveluiden laadun ja toimijoiden yhdenvertaisen kohtelun kannalta hyvänä, että vesihuoltolaitoksen määritelmä (esityksessä 3 §) sidotaan terveydensuojelulakiin eikä määritelmä enää ole riippuvainen kunnan hyväksymästä vesihuoltolaitoksen toiminta-alueesta. Tämä toisaalta tulee lisäämään vesihuoltolaitosten määrää ja siten myös valvonnallista tarvetta.</p> <p>Esityksen kohdassa 4 § on pyritty tarkentamaan eri viranomaisten rooleja, mutta esityksestä käy myös ilmi, että kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tulee nykyiseen verrattuna uusia valvontatehtäviä. Lautakunta tuo esiin, että jo nykyisellään niukentuneissa valvontaresursseissa ei kunnalliselle ympäristönsuojeluviranomaiselle tule määrätä lisää tehtäviä, ellei viranomaiselle anneta lisää resurssia hoitaa kyseisiä uusia velvoitteita.</p>

Lautakunta pitää hyvänä, että toiminta-alueita koskien tulisi jatkossa säännöllinen päivittämisvelvollisuus (7 §), jotta kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvontatyö vesihuoltoverkostoihin liittämismuutoksen osalta perustuisi ajantasaiseen yhteiskuntakehityksen tilanteeseen. Siten myöskään kunnan asukkaille ei muodostuisi kohtuuttomia tilanteita velvoitteesta liittää kiinteistöä verkostoon silloin, kun kiinteistö sijaitsee hiipuvalla, haja-asutuksen kaltaisella mutta aikanaan hyväksytyllä toiminta-alueella, jolla kuitenkin todellista tarvetta kunnalliselle vesihuollolle ei tosiasiaa ole.

Esityksen 10 § (liittämismuutokset) on kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävien keskeisiä säädöksiä ja hallituksen esitys poistaa taajamaan liittyvän lievennyksen liittämismuutoksesta suhteessa voimassa olevaan vesihuoltolakiin. Kyseinen kirjaus muutettiin (lievennettiin) edellisessä vesihuoltolain muutoksessa ja nyt taajamiin liittyvän sääntelyn lievennyksen poistaminen aiheuttaa valvontaviranomaiselle tarpeen tarkastella uudestaan alueita, joilla sijaitseville kiinteistöille on hiljattain tehty liittämismuutoksen täyttymisen tarkastelu. Tällaisten alueiden asukkaille lainkohdan uusi muuttaminen näyttäytynee poukkoilevana. Lautakunta pitää kuitenkin positiivisena, että kyseinen säädös tulee noudatettavaksi vasta toiminta-alueen päivittämisen jälkeen. Yleisellä tasolla tarkastellen hallituksen esityksen mukainen säädös on kaikkien toiminta-alueilla sijaitsevien kiinteistöjen osalta tasapuolinen, kunhan toiminta-alueet rajauksineen päivitetään säännöllisesti.

Esityksen 11 § mukaiset liittämismuutoksesta vapauttamisen edellytykset on aiempaa selkeämmin muotoiltu ja asiassa huomioidaan vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti tarve tarkastella vapautuksen myöntämistä laajemmassa mittakaavassa eikä vain yhden kiinteistön kohdalla. Tätä muutosta lautakunta pitää hyvänä ja erityisesti lautakunta pitää positiivisena mahdollisuutta periä vapautushakemusten, myös hulevesiviemäriin liittämismuutoksesta (17 c §), käsittelystä asiakkaalta maksu alempana esitetyn perusteluin.

Lautakunta pitää kannatettavana myös Kuntaliiton ehdottamaa uutta kirjausta, jonka mukaan valvontaviranomainen voisi periä suoritusperusteisen maksun tekemästään työstä vesihuollon valvomiseksi ja tarkastusten tekemiseksi. Vesihuollon ja verkostoihin liittämismuutoksen valvonta vaatii paljon hallinnollista työtä usealta toimijalta / viranomaiselta. Lisäksi maksun periminen olisi tasapuolista suhteessa muuhun kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tekemään valvontatyöhön ja erilaisten hakemusten käsittelyyn, joista on jo nyt voitu periä asianmukainen ja suoritusperusteinen maksu.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Toimenpiteet

Maa- ja metsätalousministeriö (kirjaamo.mmm@gov.fi)